

Uredništvo izdaje
"GLASILO K. S. K. JEDNOTE"
1004 N. Chicago Street,
JOLIET, ILL.
Robert Postman, Generalni urednik



Največji slovenski tednik
v Združenih državah.
Izhaja vsako sredo.
Naročnina:
Za štano, na leto \$1.20
Za poštno \$2.00
Za izostanke \$3.00
NASLOV
uredništva in upravnitve je:
1004 N. Chicago Street,
Joliet, Ill.
Telefon: 1048

OF THE GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION
Entered as Second-Class Matter December 9, 1920, at the Post Office at Joliet, Illinois, Under the Act of August 24, 1912

ACCEPTED FOR MAILING AT SPECIAL RATE OF POSTAGE PROVIDED FOR IN SECTION 1103, ACT OF OCTOBER 3, 1917, AUTHORIZED ON MAY 22, 1918.

No. 13—Ste. 13.

JOLIET, ILL., 30. MARCA (MARCH), 1921.

Leto VII. Volume VII.

KARDINAL GIBBONS UMRL.

Baltimore, Md. 24. mar.—Danes dopoldne ob 11:33 uri je tukaj umrl kardinal Jakob Gibbons, najstarejši dostojanstvenik katoliške Cerkve v Združenih državah; dosegel je 87 let svoje starosti. Pokojni kardinal se je nevarno prehladil še meseca decembra m. l. in od tedaj je postal vedno slabši. Letos, na Cveto nedeljo se mu je bolezen tako poslabšala, da je padel v nezavest; štiri dni kasneje, ali ravno danes na Veliki četrtek je pa mirno v Gospodu zaspal. Ker se je sv. oče za zdravstveno stanje sivolaslega kardinala Gibbonsa zelo zanimal, mu je baš pred smrtjo po apostolskemu delegatu Bonzannu poslal svoj zadnji blagoslov za umirajoče. Vest o smrti velezaslužnega kardinala Gibbonsa je prešinila vso katoliško javnost širom Amerike in tudi nekatoliško; kajti pok. kardinal je v žival širom republike največje spoštovanje, priznanje in ugled; bil je namreč ne samo vnet duhovnik, ampak tudi vseskozi domoljuben Amerikanec. Tako, ko je dospela iz kardinalove palače vest o njegovi smrti, so se tužno oglasili zvonovi vseh katol. cerkva v našem mestu in širom države. Trgovska zbornica je odredila, da naj bodo v znak sožalja in spoštovanja do pokojnega kardinala Gibbonsa vse trgovine za pol ure zaprte; iz raznih javnih in drugih poslopij vihrajo na poldrog razobešene zastave ovite s črnim pajčolanom. Pokojni kardinal Gibbons je bil rojen dne 17. julija l. 1834 v Baltimore, Md. Svoja prva otroška leta je prebil na Irskem pri svojih stariših; vrnil se je nazaj v Ameriko kot 14 letni deček; sprva je delal v neki grocerijski trgovini v New Orleans, pozneje se je pa posvetil duhovskemu stanu. Leta 1866 je postal pomožni kancler nadškofije v Baltimore, l. 1868 pa pomožni škof v severni Karolini. Ko je bil star 43. ga je sv. oče imenoval nadškofom v Baltimore, l. 1886 je pa dobil kardinalski klobuk; službo kardinala je torej opravljal celih 35 let. Neizmerne so zasluge, katere si je iztekel pok. kardinal Gibbons na cerkvenemu, tako tudi na humanitarnem polju in v javnosti. Osobito marljivo je deloval tekom minule vojne. Gibbons je bil prvi, ki je iz lastnega žepa začetkom vojne daroval \$10,000 za nesrečne belgijske sirote. Povodom njegovega zlatega jubileja kot baltimorski škof (21. okt. 1918) je prejel pok. kardinal Gibbons od raznih vlad in držav najvišja odlikovanja, med tem tudi francosko častno legijo. Pok. kardinal je bil zelo priljubljen pri bivših predsednikih Združenih držav, osobito ga je cenil pok. predsednik Roosevelt in bivši predsednik Taft. Slednji se je povodom

Gibbonsove smrti sledeče izrazil:

"Kardinal Gibbons je tekom svojega dolgega in obekoristnega življenja vedno stremil in pospeševal dobro državljanstvo in blagor svojega bližnjega." Kako iskreno je pok. kardinal ljubil svojo rojstno domovino, nam kažejo sledeče, njegove zlate besede: "Samo na eno svojo lastnost sem ponosen, in ta je, goreča ljubezen do moje rodne domovine in njenih političnih institucij. Jaz trdim, da je naša ljudovlada najbolj dragocena dedščina vseh narodov in vseh vekov. Dolžnost in veselje naj bo torej vsakega ameriškega državljanca, da pomaga naši vladi z izpolnjevanjem postav."

Kardinal Gibbons bo pokopan v baltimorski katedrali.

Baltimore, Md. 28. marca.—Danes so prenesli truplo pokojnega kardinala Gibbonsa v katedralo, kjer bo ležalo do četrtega. Pokojnikova krsta leži na okrašenem katafalku, pregrnjenim z baržonom. Častno stražo (12 mož) pri krsti tvorijo Kolumbovi vitezi. Jutri (v torek) in sredo bo vernikom dovoljen vstop v cerkev, da zadnjič vidijo svojega, pokojnega cerkvenega prestojnika. Pogreb se vrši v četrtek, dne 31. marca; pontifikalno sv. mašo z adužno bo daroval apostolski delegat Bonzano. Truplo kardinala Gibbonsa bo položeno v posebno grobnico tukajšnje katedrale.

Razporoke, rak-rane pri ameriškem narodu.

Washington, D. C.—26. marca.—Mednarodni Reformni urad poroča o vedno bolj naraščajočem številu razporok in ločitev zakona v Združenih državah. To število že prekaša število razporok na Japonskem, kjer je bila leta 1908 po ena ločitev zakona na vsako 7 poroko. V 17 državah naše dežele znaša število razporok kakor sledi: v Kansas ena na vsakih 6.93 porok; v Nevadi 1 na 1.54; Illinois 1 na 7.26 porok in v Michigan 1 razporoka in vsakih 7.53 porok. V šestih državah je povprečno več ločitev zakona kot porok.

Važen obisk francoskega državnika v Washingtonu.

Washington, D. C.—Te dni bo obiskal bivši francoski ministriški predsednik Rene Viviani predsednika Hardinga v jako važni misiji. Ta francoski državnik bo vprašal Hardinga, če bi Združene države pristopile k Ligi narodov v slučaju, da se zloglasno točko X. črta iz pravil te lige. Mr. Viviani je vnet pristaja Lige narodov in na vsak način želi, da bi se ji tudi Združene države pridružile. — Vivianija bo spremljal Stefan Lauzzane, gl. urednik pariškega lista "Matin".

PRISTOPITE V K. S. K. JEDNOTE!

Tepež na ljudskem shodu Hrvatov.

Chicago, Ill. 28. marca.—V četrta dopoldne se je vršil v Union dvorani na 31. cesti in Wentworth Ave protestni javni shod, kojega se je udeležilo okrog 700 Hrvatov, Srbov in Dalmatincev, da bi pomagali osvoboditi svoje rojake (Hrvate) v Jugoslaviji. Sprva je šlo vse gladko naprej. Pri točki glede volitve predsednika tega shoda, je pa nastal med navzočimi velik vrišč in nemir. Mala peščica navzočih Srbov je odločno zahtevala, da se izvoli za predsednika Srbina Spanizana, vojnega veterana; med tem ko je Mike Precka, urednik nekake newyorškega hrvatskega lista omenil, da bo on imenoval predsednika današnjega shoda. To je povzročilo sprošen nemir in tepež med zborovalci v dvorani. Razgrajalci so pri tem rabili stole in z istimi tolkli po glavah med klicem "boljševiki! boljševiki!" Pri tem je bil tudi napaden v dvorani službujoči policaj, ki je poklical rezervo na pomoč. Na lice mesta je v par minutah pihnilo 12 patrolnih vozov s policijo, ki so s teško silo pomirili razburjene zborovalce. Ker je bilo nekaj izmed istih nevarno ranjenih na glavah, so jih prepeljali v bližnjo bolnišnico, nad 70 zborovalcev je bilo pa aretiranih.

Razdelba državnega davka.

Washington, D. C.—Načelnik zveznega davčnega urada je izračunal na podlagi določitve izdatkov za tekoče fiskalno leto, kako se bo vsak dolar plačanega davka uporabilo. 68c odpade za pokojnino, obrestni državnega dolga in odškodnino; 20c za pokritje in vzdrževanje armade in mornarice; 12c pa druge posebne izdatke, katere ima vlada v mirnem času. Pri tej svoti ni prav nič vpošteteza za poštni department, ker dohodki tega oddelka skoro pokrivajo vse izdatke.

Poročena na cesti.

Cadiz, Ohio. 26. marca.—Pred nekaj dnevi sta prišla k pastoru tukajšnje prezbite, cerkve ženin Jakob Gallagher in nevesta Mrs. Edna Shisoler s prošnjo, da naj se v poštnem vozu pelje z njima izven mesta. Ker je ženin razvazalec pisem, se je hotel v poštnem vozu sredi neke ceste poročiti, kar je označeni pastor v resnici tudi izvršil.

Ogibajte se rozinovca!

Martins Ferry, Ohio.—V tukajšnjem mestu sta nevarno zbolela dva možka, ker sta pila iz rozin kuhano žganje. Zdravniki je dognal, da sta oba zastrupljena z lesnim alkoholom; dasiravno bčlnika zadržujeta, da nista takega alkohola rabila. Kemična preiskava je slednjič dokazala, da se je nahajal v onem rozinovcu lesni alkohol vsled tega, ker se je rozine s pečlji vred namakalo in kuhalo. Ogibajte se se torej rozinovca!

Pivo v zdravilne svrhe.

Chicago, Ill.—Te dni se je R. Stone, zvezni prohibicijski ravnatelj za državo Illinois vrnil iz Washingtona, kjer je dobil iz glaynega prohibicijskega urada navodila in določbe o novi postavi glede prodaje in vzivanja piva. Še bivši generalni pravdnik Palmer je baš pred svojim odstopom določil, da se sme pristno pivo prodajati, toda le kot zdravilo. Nakaznico za pivo bo do dajali le zdravniki in sicer dve na mesec za eno osebo; največ piva, kojega se bo predpisalo za eno osebo, bo dva za boja na 14 dni, oziroma tri steklenice na dan ali 96 na mesec. Pivo se bo dobivalo v lekarnah.

Pomanjkanje delavcev na farmah.

Appleton, Wis.—Farmerji v Lisčiji dolini (Fox River valley) so letošnjo pomlad v velikih zadregi vsled pomanjkanja farmerskih delavcev. Dasiiravno je tu mnogo brezposelnih, neče iti nihče na farne zaradi prenizke plače, ampak vsakdo zahteva še staro, vajno plačo, katere jim farmerji ne morejo dati.

Velika tovarna avtomobilov zopet obratuje.

Detroit, Mich. 26. marca.—Znana tvornica motornih voz in avtomobilov bratov Dodge je pričela te dni zopet obratovati, vsled česar je pričelo nad 4000 prejšnjih uslužbencev delati. V normalnem času je bilo v tej tovarni okrog 20,000 delavcev zaposlenih.

Umrljivost dojenčkov v velikih mestih.

Leta 1920 je v Chicagu izmed 1000 rojenih otrok umrlo 85.48; v Pittsburghu, Pa 110.1; v Detroitu in Baltimore pa 104.2 otroci izmed 1000 novorojenčkov.

Prebrisana mladenka.

Trenton, N. J. 28. marca.—Šestnajstletna gđe. Doroteja Miller je prišla na zelo prebrisano način do lepe dote, katero bo vporabila za neko nevarno operacijo svoje matere. Navedenka je pred nekaj dnevi obelodanila oglas, da je pri volji vzeti onega, ki bi ji naprej plačal \$1000. za operacijske stroške svoje ljubljene matere. Danes je tej mladi nevesti pisal nek premožni trgovec iz St. Paula, Minn. da je ček za \$1000. že na potu. Pri tem pa ne zahteva njene roke, ker je ta blagi dobrotnik že poročen.

Zrakoplov v policijski službi.

Omaha, Neb. 28. marca.—Po vzgledu mesta New York se bode tudi za tukajšnje policijske omislilo en aeroplan; tako poroča policijski načelnik Eberstein. Nedavno je naša policija s pomočjo zrakoplova ujela bežoče tatove, ki so oropali neko banko; nedaleč od našega mesta.

Cena obdelane zemlje pada.

Washington, D. C.—Tekom minulega leta je povprečna cena obdelane (razorane) zemlje v Združenih državah padla za 7 odstotkov. Dne 1. marca letos je povprečno veljal laker \$83.78, lansko leto ob tem času pa \$91.01.

Novi način usmrčenja.

Carson City, Nev.—Ker je bil nedavno v zakonodajni zbornici sprejet zakonski načrt za odpravo obešanja hudodelcev, je upati, da bo ta zakonski načrt guvernator Boyle podpisal. Na smrt obsojeno osebo bod zanaprej zadušili s plinom. Usmrčenje se bo izvršilo v posebni mrtvaški celici na ta način, da bodo po posebni skruti cevi po noči vanjo plin spustili ko bo jetnik spal.

Taft postane najvišji sodnik?

Washington, D. C. 28. mar.—V tukajšnjih uradnih krogih se zatrjuje, da bo predsednik Harding imenoval bivšega predsednika W. H. Tafta najvišjim zveznim sodnikom, namesto sedanjega sodnika White. Predsednik najvišjega sodišča White, ki opravlja to važno službo že celih 27 let, se bo podal v privatno življenje, ker je že 75 let star. Nadsodnik White (katličan) je pri vstolicevanju (inavguraciji) zaprisegel že štiri zadnje predsednike med temi tudi sedanjega preda. Hardinga. Te dni je preda. Harding pozval k sebi v Washington Mr. Tafta, kjer sta imela daljše posvetovanje v tej zadevi.

Občinske volitve v Waukeganu.

Waukegan, Ill. 26. marca.—Vsled sklepa občinskega sveta se bodo dne 27. aprila t. l. vršile volitve v mestno občinsko zbornico. Ker ljudstvo v sedanjem načinu mestne uprave, ali z mestnim komisarji ni zadovoljno, bode gotovo prihodnjic izvoljen župan in občinski svet, kakoršnega smo imeli že pred leti.

Več važnih predlogov pred kongresom.

Washington, D. C. 26. marca.—Zastopniki prihodnjega kongresnega zasedanja, ki bo otvrcjeno 11. aprila t. l. bodo imeli dela čez glavo, ker je že več važnih predlogov pripravljenih za rešitev. Ti važni novi zakonski načrti so: Nužni tarifni predlogi, določba ameriške valute pri plačevanju carine, stalna carinska lestvica, revizija davčnih zakonov, armadni poračun, omejitve priseljavanja, povečanje števila v kongresni zbornici kontrola mesarske in industrije, pomoč materam in skrb za mladine, uvedba novih šolskih zakonov ali ustanovitve tajništva naobrazba, pomoč vojakom, reorganizacija državnih departmentov in preemba Volsteadove postave.

Debs pozvan v Washington.

Washington, D. C. 24. marca.—Vodja socialistov Evgen V.

Debs, ki je že več let zaprt v državni ječi v Atlanta, Ga. je danes sam dospel semkaj in imel daljšo konferenco z generalnim pravdnikom Daughertijem. To konferenco je določil preda. Harding in je skoro gotovo v zvezi s pomilošenjem Debsa. Vest o nepričakovanem obisku Debsa v Washingtonu, je iznenadila vso javnost, ker se je ta cela zadeva vršila tajno, da o nji niti Debsovi ožji prijatelji niso znali. Debs se je po dovršenem obisku v kapitolu zadovoljno in brez vsakega spremstva nazaj v Atlanto vrnil.

Pred generalno stavko na Nemškem.

Berlin, 28. marca.—Vlada je danes odredila, da se ima ves promet na Viljemovi cesti začasno ustaviti, ker je pričakovati velikih nemirov povodom za jutri napovedane splošne stavke. Označeno cesto so zastražili vojaki.

Novo ministrstvo v Jugoslaviji

Belgrad, Srbija, 23. mar.—Nikola Pašić je sestavil nov kabinet. On je ministriški predsednik. Justični minister je Marko Trifković. Minister za notranje zadeve je srbski demokrat Drašković. Minister za "obračaj" je Velizar Branković; minister prosvete pa znani Pribičević. Poljedelski minister je Pucelj, minister za šume in ruda je Križman, vojni minister pa Branko Jovanović. Poštni minister je Slavko Miletić, socialno politiko pa vodi dr. Kukovec, slovenski liberalce. Trgovski minister je mohamedanec dr. Mehmed Špaho, minister zdravstva je dr. Kara Mehmedović. Minister za agrarno reformo je dr. Nikola Susmović, za vero. Milivoj Jovanović, za javna dela pa Jovan Jovanović. Minister za zunanje zadeve je Tihomir Popović, bivši poslanik v Cetinju. Op. uredništva: Jugoslovanska vlada ima torej 16 (šestnajst) ministrov, med temi so trije Slovenci, Pucelj, Križman in Kukovec; enajst (11) je Srbov in Hrvatov ter dva mohamedanec (Turka.) Vlada Združenih držav ostaja iz samo deset ministrov (tajnikov), pa zastopa 10 krat več ljudstva kot ga je v Jugoslaviji.

Prebivalstvo Zagreba.

Zagreb, 3. mar.—Po dosejanjem izidu ljudskega štetja ima mesto Zagreb 108.338 na dan popisa, t. j. dne 31. januarja prisotnih prebivalcev. Med temi je 5416 vojakov, nastanjenih v vojašnici in drugih vojaških zgradbah. Začasno odsotnih oseb so našli 1790 (1197 moških in 593 žensk), ki stalno prebivajo v Zagrebu.

